

Projekt for 3F. Ulighed og fattigdom

Social ulighed i levetiden

Resume

Tal fra Danmarks Statistik viser, at 30-årige mænd med en grundskoleuddannelse i gennemsnit kan forvente at leve 46 år, mens det blandt mænd med lange videregående uddannelser er 53,6 år. Det vil sige en forskel i forventet restlevetid på gennemsnitligt 7,6 år.

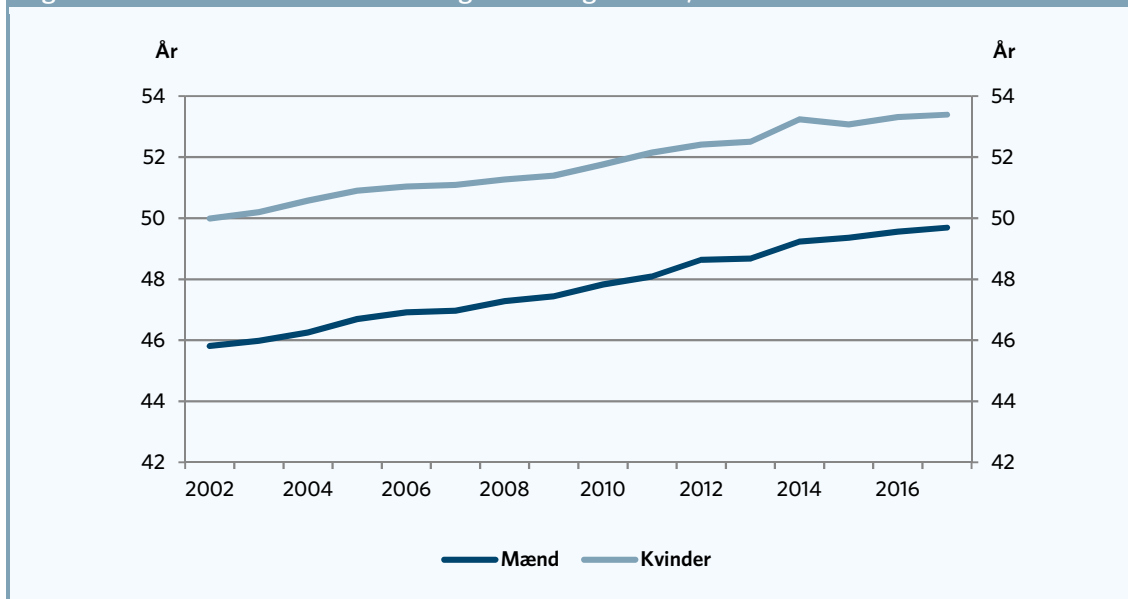
Tilsvarende billede ses for de 30-årige kvinder, hvor forskellen i restlevetiden blandt grundskoleuddannede og personer med lange videregående uddannelser er 5,5 år. 30-årige kvinder med en grundskoleuddannelse kan i gennemsnit forvente at leve 50,5 år, mens det blandt kvinder med lange videregående uddannelser er 56 år.

Siden 2002 er forskellen i den forventede restlevetid mellem de kortest og længst uddannede blevet større. Analysen viser dog også, at forskellen mellem de kortest og længst uddannede har stabiliseret sig de seneste år.

Forventet restlevetid for 30-årige

Tal fra Danmarks Statistik viser, at den forventede restlevetid (middellevetiden) for 30-årige mænd i gennemsnit var 49,7 år i 2017, mens den forventede restlevetid blandt kvinder var 53,4 år. Den forventede restlevetid for mænd og kvinder er steget med henholdsvis 3,9 år og 3,4 år siden 2002. Det fremgår af figur 1.

Figur 1. Forventet restlevetid for 30-årige mænd og kvinder, 2002-2017.

Anm.: I udtrækket anvendes to-årige dødelighedstavler.
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Som det fremgår af tabel 1, er der stor forskel i den forventede restlevetid, når der opdeles på højest fuldførte uddannelse. 30-årige mænd med en grundskoleuddannelse kan i gennemsnit forvente at leve 46 år, mens det blandt mænd med lange videregående uddannelser er 53,6 år. Det vil sige en forskel i forventet restlevetid på 7,6 år. Tilsvarende billede ses blandt kvinderne, hvor forskellen blandt grundskoleuddannede og de længst uddannede er 5,5 år.

Dødeligheden, der ligger til grund for restlevetiderne i tabel 1, er kun opdelt på uddannelse frem til 90-årsalderen, jf. Danmarks Statistik. Det skyldes, at der for 1987 kun foreligger dækkende uddannelsesoplysninger frem til 64-årsalderen. Der er således ikke anvendt uddannelsesspecifik dødelighed for

personer over 90 år, men derimod dødelighed for mænd og kvinder uden opdeling på uddannelsesniveau. Det bidrager formentlig til at undervurdere de beregnede forskelle i levetider mellem uddannelsesgrupperne.

Tabel 1. Forventet restlevetid for 30-årige efter højeste fuldførte uddannelse, 2013:2017

	Mænd	Kvinder
Grundskole	46,0	50,5
Gymnasiale uddannelser	49,9	54,1
Erhvervsfaglige uddannelser	49,6	53,9
Korte videregående uddannelser, KVV	51,4	55,5
Mellemlange videregående uddannelser, MVU	52,5	55,4
Lange videregående uddannelser, LVU	53,6	56,0
Forskel mellem grundskole og LVU	7,6	5,5

Anm.: Beregningerne af restlevetiden er baseret på gennemsnittet af dødshyppigheder de seneste fem år.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Udvikling i den forventede restlevetid på højest fuldførte uddannelse

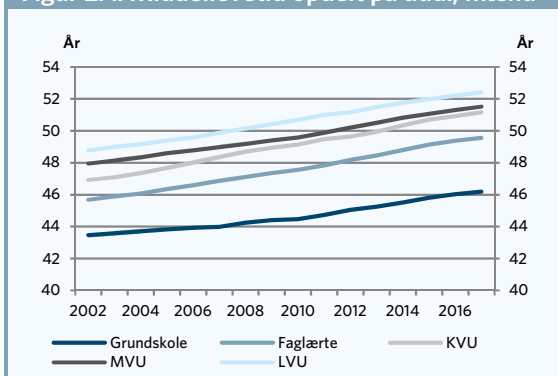
Nedenfor belyses udviklingen i den forventede restlevetid for 30-årige opgjort på uddannelsesniveau. Først belyses udviklingen ved at opdele befolkningen i højest fuldførte uddannelse, og dernæst opdeles befolkningen i uddannelseskvarterer baseret på normeret uddannelseslængde.

I beregningerne nedenfor er den uddannelsesspecifikke dødelighed fra alder 75 år ikke anvendt af hensyn til sammenligneligheden med 2002. Det medfører, at resultaterne vil afvige fra tabel 1.

Figur 2A viser den forventede restlevetid for mænd fordelt på højeste fuldførte uddannelse. Som det fremgår af figur 2A er den forventede restlevetid steget for samtlige uddannelsesgrupper siden 2002, men figuren viser også (som vist i tabel 1), at der er stor forskel i forventet restlevetid uddannelsesgrupperne imellem.

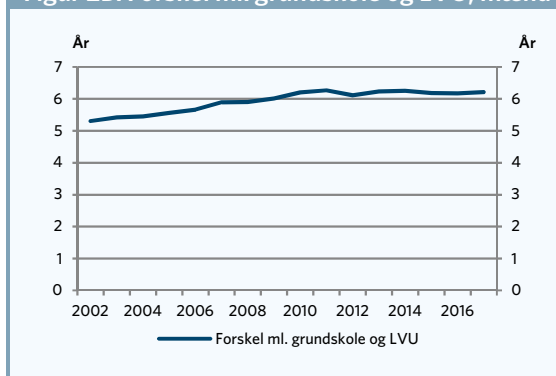
Figur 2B viser, at forskellen i forventet restlevetid for 30-årige mænd med hhv. en grundskoleuddannelse og en lang videregående uddannelse er steget siden 2002. Som det fremgår af figuren, var forskellen i forventet restlevetid 5,3 år i 2002, mens den var 6,2 år i 2017. Som det også fremgår af figur 2B er forskellen i forventet restlevetid stabiliseret de seneste år.

Figur 2A. Middellevetid opdelt på udd., mænd

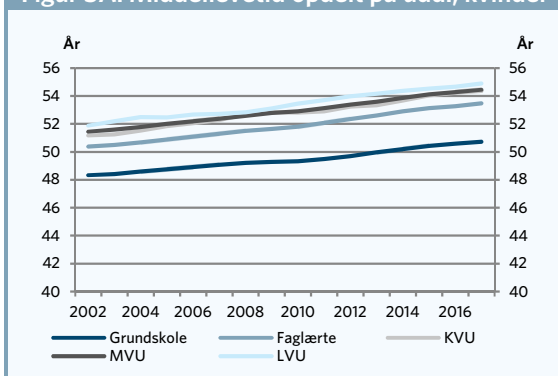
Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af dødshyppigheder de seneste fem år.
Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Figur 2B. Forskel ml. grundskole og LVU, mænd

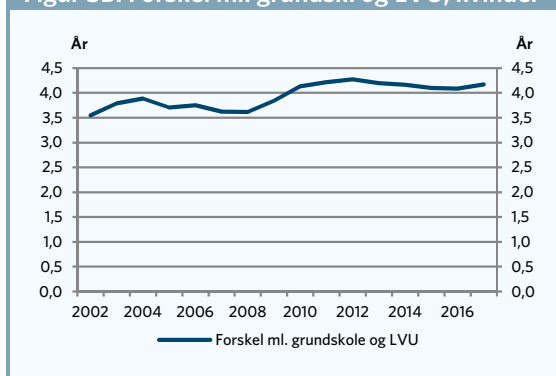
Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af dødshyppigheder de seneste fem år.
Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Figur 3A. Middellevetid opdelt på udd., kvinder

Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af døds hyppigheder de seneste fem år.
Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Figur 3B. Forskel ml. grundsk. og LVU, kvinder

Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af døds hyppigheder de seneste fem år.
Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Tilsvarende viser figur 3A og 3B udviklingen i forventet restlevetid for 30-årige kvinder fordelt på højst fuldførte uddannelse. Som det fremgår af figurerne, ses en lignende udvikling for kvinderne omend forskellen mellem de grundskoleuddannede og personer med lange videregående uddannelser er mindre. Som det fremgår af figuren, var forskellen i forventet restlevetid 3,5 år i 2002, mens den var 4,2 år i 2017.

Forventet restlevetid over tid fordelt på normeret uddannelseslængde

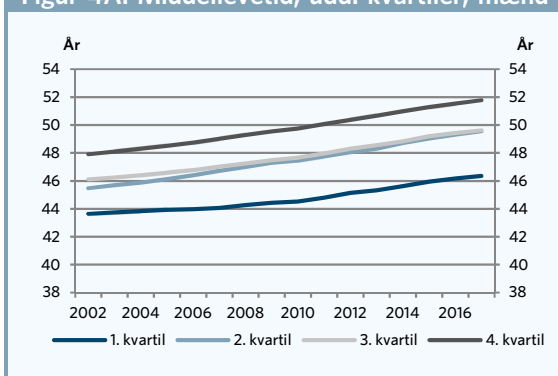
Nedenfor belyses udviklingen i den forventede restlevetid for 30-årige baseret på normeret uddannelseslængde. Mere konkret er hver aldersgruppe inddelt i fire lige store uddannelsesgrupper sorteret efter uddannelsens længde. I den første gruppe (1. kvartil) indgår de 25 pct. af aldersgruppen, der har de korteste eller ingen uddannelse. I den anden uddannelsesgruppe indgår de "næste" 25 pct. osv. Den fjerde og sidste uddannelsesgruppe (4. kvartil) indeholder således de 25 pct. der har de længste uddannelser.

En fordel ved denne gruppering er, at eventuelle effekter af, at uddannelsesgruppernes størrelse ændres over tid, derved elimineres/reduceres. Grupperingen er foretaget ud fra Danmarks Statistisk opgørelse over den normerede studietid af de enkelte uddannelser¹.

Af figur 4A fremgår de forventede restlevetider for 30-årige mænd med forskellige uddannelseslængder. Som det ses, er den forventede restlevetid blandt 30-årige mænd med de (25 procent) længste uddannelser 51,8 år i 2017, mens den forventede restlevetid blandt 30-årige mænd med de (25 procent) korteste uddannelser 46,4 år. Der er således en forskel i den forventede restlevetid på de to uddannelsesgrupper på 5,4 år.

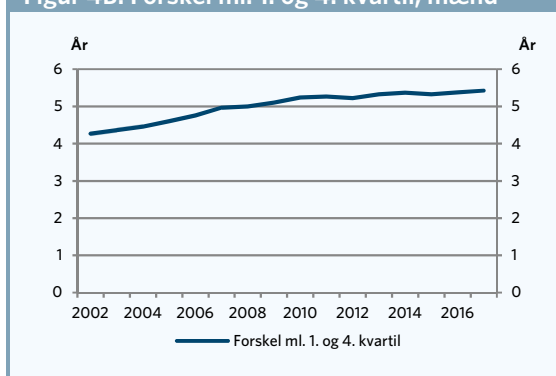
Som det fremgår af figur 4B, er forskellen i forventet restlevetid mellem de (25 procent) korteste uddannelser og de (25 procent) længste uddannelser blevet større siden 2002. Forskellen er steget fra 4,4 år i 2002 til 5,4 år i 2017.

Figur 4A. Middellevetid, udd. kvartiler, mænd

Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af døds hyppigheder de seneste fem år.

Figur 4B. Forskel ml. 1. og 4. kvartil, mænd

Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af døds hyppigheder de seneste fem år.

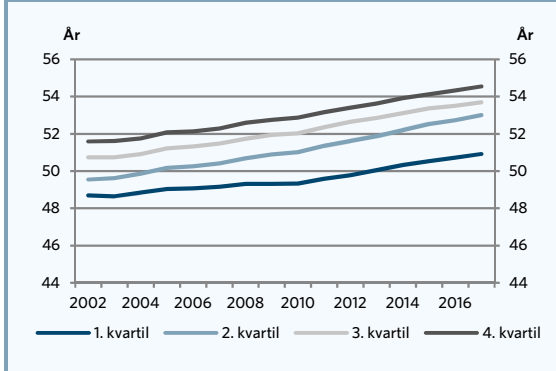
¹ Konkret er anvendt variabelen PRIA, som er koblet på individoplysningerne via højeste fuldførte uddannelse (AUDD).

Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

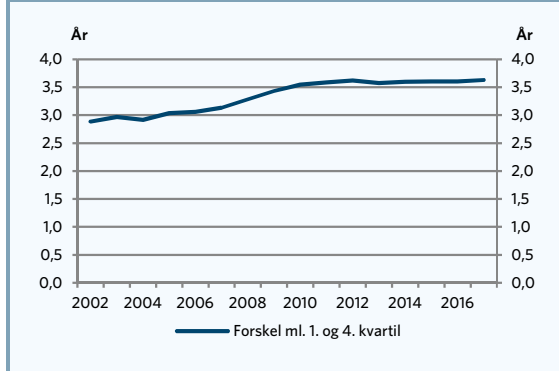
Tilsvarende viser figur 5A og 5B, at der for kvinder ligeledes er forskelle i den forventede restlevetid på tværs af uddannelsesgrupperne – men forskellene er ikke helt så store som for mændene. Også her er der blevet større forskel mellem de kortest uddannede og de længst uddannede siden 2002.

Figur 5A. Middellevetid, udd. kvartiler, kvinder

Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af dødshyppigheder de seneste fem år.
Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Figur 5B. Forskel ml. 1. og 4. kvartil, kvinder

Anm.: Beregningerne af restlevetider er baseret på gennemsnittet af dødshyppigheder de seneste fem år.
Kilde: AE pba. Danmarks Statistiks registre.

Uddannelse giver i gennemsnit ikke blot et liv med bedre arbejdsmarkedstilknytning og højere indkomst. Personer med uddannelse får også i gennemsnit et længere liv end de ufaglærte.

Boks 1. Metode til beregning af restlevetider

Beregningen af de forventede restlevetider (middellevetider) er foretaget på baggrund af dødsfaldssandsynligheden (observeret) for de enkelte aldersgrupper, fordelt på køn. Restlevetiden er baseret på gennemsnittet af dødshyppigheder de seneste fem år. Restlevetiden angiver det gennemsnitlige antal år, som en 30-årig kan forventes at leve. I beregningen antages det, at de nuværende dødshyppigheder for køn, alder samt uddannelse holder sig på samme niveau fremover.

Dødeligheden, der ligger til grund for beregningen af udviklingen i restlevetiden, er kun opdelt på uddannelse frem til 74-årsalderen. Det skyldes, at der for 1987 kun foreligger dækkende uddannelsesoplysninger frem til 64-årsalderen. For 1997 foreligger der således uddannelsesoplysninger frem til 74-års alderen. Der er derfor ikke anvendt uddannelsesspecifik dødelighed for personer over 74 år, men derimod dødelighed for mænd og kvinder uden opdeling på uddannelsesniveau. Det bidrager formentlig til at undervurdere de beregnede forskelle i levetider mellem uddannelsesgrupperne.